

ROLANDBARTHES'İN METİNLERARASILIK KURAMI ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER SOME REFLECTIONS ON ROLAND BARTHES' THEORY OF INTERTEXTUALITY

Cristiano BEDIN*

Öz

Bu çalışma, Roland Barthes'ın Metinlerarasılık kavramıyla bağlı olarak görülebilen bazı düşüncelerini sunmayı hedeflemektedir. Fransız eleştirmenin hiçbir zaman metinlerarası ilişkiler ile ilgili belli bir kuram önermemesine rağmen bazı yazıları, ilerde metinler arasındaki ilişkiler hakkında olan çalışmaların gelişmesine katkıda bulunarak konuyla ilgili önemli düşünceleri ve yorumları içermektedir. Yazar ve Yazman arasındaki ilişki, Yazılabilir ve Okunabilir metinler arasındaki fark, yazarın ölümü ve Yapısalcı Etkinlik hakkındaki bu metinlerden yola çıkarak metinlerarası ilişkiler ile ilgili barthesvari düşüncelerin genel bir bakışı verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Metinlerarasılık, Roland Barthes, Yazar ve Yazman, Yazılabilir ve Okunabilir Metinler, Yazarın Ölümü, Yapısalcı Etkinlik.

Abstract

The article aims to expose some reflections on the theories of Roland Barthes, referred to the concept of Intertextuality. Although the French critic has never proposed a specific intertextual theory, some of his writings focus on this concept by giving some ideas and interpretations that will be useful for the development of studies on the relations between texts. Starting from these texts centered on the relationship between Writer and Scribe, on the difference between Writable and Readable texts, the death of author and on Structural Activity, we intend to give an overview of the Barthian ideas on the intertextual relations.

Keywords: Intertextuality, Roland Barthes, Writer and Scribe, Writable and Readable Texts, Death of Author, Structural Activity.

Giriş

60'lı yıllardan başlayarak birçok eleştirmenin, çalışmalarını Metinlerarasılık kavramı üzerine yoğunlaştırdığı görülmektedir. Şüphesizdir ki bu kavram, anırtırma, kaynak ve alıntı kullanımı gibi daha önce bilinen olguların incelemesine yeni güç vermek için ortaya koyulmaktadır (Segre, 1985, 85). Genel olarak Metinlerarasılık, daha sonra ifade edileceği gibi, bir metnin başka bir metinle gösterdiği ilişkilerinin incelemesi olarak tanımlanabilir ve bu tür okumanın gelişmesinin, postmodern edebiyatın yükselişine bağlı olduğu söylenebilir (Aktulum, 1999, 9). Ayrıca bu dönemdeki eleştirmenlerin, tarihe, yazara, yazarın psikolojisine ve temalara göre yapılan metin okumalarından uzaklaşıp metin odaklı incelemeler gerçekleştirmeyi tercih ettikleri fark edilmektedir (Aktulum, 1999, 7). Bununla birlikte metinlerarası ilişkiler üzerindeki çalışmaların gelişmesine yol gösteren etkenin Mihail Bahtin'in "çokseslilik" kuramı olduğu söylenebilir. Nitekim bu kuramın, Julia Kristeva'nın metinlerarasılık ile ilgili çalışmasında da yeniden ele alındığı görülmektedir.

Metinlerarasılık kavramı, 20. yüzyılın ikinci yarısından bugüne Michail Riffaterre, Gérard Genette, Umberto Eco ve Harold Bloom gibi birçok eleştirmen tarafından tanımlanmış ve incelenmiştir. Bu eleştirmenler arasında, Roland Barthes, en önemli ve saygıdeğer göstergibilimcilerden ve çağdaş eleştiri kuramcılarının birisi olmakla birlikte, Julia Kristeva'dan sonra edebiyat eleştirisi alanında Metinlerarasılık kavramına önem kazandıran bir araştırmacı olmuştur. Bu kısa çalışmada Barthes'ın bazı yapıtları ve makaleleri üzerinde Metinlerarası ilişkiler ile ilgili teorisinin gelişimi, yorumların incelenmesi ve aktarımı hedeflenmektedir.

1. Metinlerarasılık, Kristeva ve Barthes

Latin dilinde, metin kelimesi anlamında olan *textus* (it. *testo*), kaynak olarak örülmüş kumaş anlamına gelmektedir (Segre, 1985, 29). Eğer gerçekten bir metne örülmüş bir kumaş olarak bakarsak, onu değişik ve farklı konular ve kurguların bir örgüsü olarak kabul edebiliriz. Bu tanım ister istemez Metinlerarasılık kavramına doğrudan bağlıdır. Nitekim bu tanımdan yola çıkarak her metnin aslında ondan

*Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, cristiano.bedin@istanbul.edu.tr

daha eski veya çağdaş başka metinlerin göndermeleri ve alıntılarında başka bir şey olmadığını söylemenin mümkün olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce benimsenirse doğal olarak Metinlerarasılık kavramının özüne ulaşmak mümkündür. Metinlerarası yaklaşımların ilk ortaya çıkışıyla ilgili olarak Esin Gören şu sözleri kullanmaktadır: “Metinlerin çizgisel bütünlüğü içinde yazara dönük eleştirinin hüküm sürdüğü edebiyat kuramları yerlerini, yazarın mutlak otorite, okuruna edilgen bir tüketici olmaktan çıkarıldığı ve metinlerin alışverişinden doğan çoksesli gösterge dizgelerine bırakır. Modern sonrası dönemde bu paradigma değişikliğini olumlayan kuramcılar arasında Mikhail Bahtin, Julia Kristeva, Roland Barthes, Michael Riffaterre, Gérard Genette, Umberto Eco ve Harold Bloom’u sayabiliriz” (Gören, 2013,s. 28).

İlk olarak Julia Kristeva bu kavramı tanımlamaya çalışırken “Bahtin, kelime, diyalog ve roman” denemesinde her metni başka metinlerden alınan alıntılar ve göndermelerin bir mozaiki olarak görmektedir. Kristeva’nın Metinlerarasılık için getirdiği ünlü tanımlama şudur: Her metin bir alıntılar mozaiki gibi oluşur, her metin kendi içinde başka bir metnin eritilmesi ve dönüşümüdür (Aktulum, 1999, 41).

Bu yüzden Kristeva, daha önce Bahtin ve Rus biçimcileri tarafından üretilendüşüncelerden yola çıkarak, hiçbir metnintesadüfişeylerden doğmadığını fakat her metnin aslında önceki metinlerin yeni bir yorumu ve yeni bir yapılanması olduğunu söylemiştir.

Her şeye rağmen Kristev’adan başlayarak birçok kez Metinlerarasılık teriminin farklı ve değişik şekilde kullanıldığı ve durumlara göre şekillendirildiği fark edilmektedir. Hatta yazarlara, araştırmacılara ve dönemlere göre bu terimin değiştiğini de düşünmek mümkündür (Bernardelli, 2013, 9).

Metinlerarasılık kavramının gelişmesinde önemli katkıda bulunan ve yapısalcı yöntemleri kullanarak bu kavram ile ilgili ilginç ve orijinal sonuçlara ulaşan Fransız kuramcı Roland Barthes şüphesiz özel bir yer almıştır. İlk önce Barthes’ın birçok konu ile ilgilendiğini ve Edebiyat Eleştirisi, Felsefe, Dilbilim, Göstergibilim, Yazınbilim gibi birçok alanda çalıştığını söylemek gerekmektedir. Göstergibilim ile ilgili, Saussure, Hjelmslev, Jakobson, Greimas gibi büyük kuramcılarının ilkelerini takip ederek çok orijinal fikirler yarattığını ve onun kuramlaştırdığı göstergibilimin her zaman özgün bir göstergibilim olduğunu fark etmek gerekir (Yücel, 2009,s. 7). Metinlerarası ilişkileri incelerken de Barthes özgün ve ilginç sonuçlara varmıştır. Barthes’ın metinlerarasılık ile ilgili fikirlerini özetlemek için Esin Gören’in şu sözlerini kullanmak mümkündür: “Bir dokuma olan metni bitmiş, sona erdirilmiş bir ürün olarak değil de örülen, başka metinlerle, başka kodlarla bağlantı bir üretim olarak gören Barthes metni, temelinde başka metinlere, başka kodla/düzgünlere açılan bir yapı, bir metinlerarası ilişkiler seçkisi olarak görür” (Gören, 2013, 43).

Barthes’ın Metinlerarası ilişkiler ile ilgili yazılan belli bir yapıtı olmasa da metin çözümlemelerinde, eleştiri makaleleri ve denemelerinde bu kavram ile ilgili birçok düşünceleri ve incelemeleri bulunmaktadır. Başlangıç olarak Barthes “Metin kuramı” adlı yazısında şu sözleri yazmıştır: “Her metin bir metinlerarasılık; orda farklı düzeyler az çok tanınabilecek biçimler altında öteki metinler yer alır: Dahası önce edinilen ekinden metinler ile etrafımızdaki ekinden gelen metinler. Her metin eski metin alıntılarının yeni bir örgüsüdür” (Türkçe çevirisini aktarılan Aktulum, 1999, 56).

Metin hangi an ve hangi taraftan ele alınırsa alınsın işler, “yazıldıktan sonra bile işlemeye ve bir üretim süreci sürdürmeye devam eder” diyerek Kristeva tarafından öne sürülen teoriyi desteklemekte ve bir metnin bölünmesi ve yeniden inşa edilmesi işleminde metinlerarasılık kavramının önemini desteklemiştir (Aktulum, 1999,s. 56).

2. Yazar-Yazman ve “Yazarın ölümü”

Roland Barthes’ın metinlerarasılık ile ilgili düşüncelerini sunmadan önce eleştirel bakış açısını ve yapıtlarını anlayabilmek için Yazar-Yazman ikilisini sunmanın gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu kavramlar 1960 yılında yazılmış olan ve *Arguments* dergisinde çıkan “Yazarlar ve Yazmanlar” makalesinde sunulmaktadır. Her şeyden önce Roland Barthes, “yazar[ın] bir işlevi, yazman[ın] ise bir etkinliği” gerçekleştirdiğini söylemektedir (Barthes 1960,154).

İlk önce yazarın dili bir amaç olarak kullandığını ve bu şekilde sözünü işlediğini açıklamak gerek. Bu yüzden yazar “,dünyanın *niçin*’ini kesinlikle bir *nasıl yazmalı*’da” eriten ve açık bir şekilde yazdığı zaman bile çift-anlamlı bir şekilde konuşan bir kişidir (Yücel, 2009, 8). Barthes yazarı şu şekilde tanımlamaktadır: “Yazar da eyleme geçer ama eylemi nesnesine içkindir, çelişkili bir biçimde kendi aracı üzerinde, dil üzerinde hareket eder; yazar kendi sözünü (esinli de olsa) işler ve işlevsel olarak bu çalışmaya kaptırır kendisini. Yazarın etkinliğinde iki tür kural vardır: Teknik kuralları (kompozisyon, tür, yazı kuralları) ve zanaat kuralları (emek, sabır, düzeltme ve kusursuzlaştırma)” (Barthes, 1960, 154).

Yazman ise dili bir araç olarak kullanarak dünyanın çift-anlamlılığını yıkıp “yadsınmaz bir bilgi” sunmak isteyen (Yücel,2009,s. 8) ve “işlevi, her fırsatta ve gecikmeksizin, ne düşündüğünü söylemek” (Barthes, 1960,s. 157) olan kişidir. Denemesinde Barthes yazmanı şu şekilde sunmaktadır: “Yazmanlarsa

'geçişli' insanlardır; bir hedef belirlerler [...] ve söz bunun için bir araçtan başka bir şey değildir; onlar için söz bir yapma edimini destekler, onu oluşturmaz. Bu durumda dil bir bildirişim aracının, 'düşünce' için bir vasitanın doğasına indirgenir. Yazman yazıya dikkatle yaklaşırsa da, asla ontolojik bir özenden söz edilemez: Bir kaygı değildir. Yazman söz üzerinde temel bir teknik eylem gerçekleştirmez" (Barthes, 1960, 157).

Barthes makalesinin sonunda üçüncü bir tür entelektüel varoluşunu da öne sürmektedir. Bu tip, Yazar-Yazmandır. Başka bir deyişle aynı anda yazarın ve yazmanın özelliklerini taşıyan kişidir. Barthes bu yeni çıkan türü şu şekilde sunmaktadır: "Bugün her entelelijansiya üyesi kendi içinde iki rol edinmiştir, her ikisini de iyi kötü 'canlandırdığı' olur: Yazarlar bir anda yazmanların davranışlarını, sabırsızlıklarını edinirler; yazmanlar kimi zaman dil sahnesine kadar yükselirler. Bir şey yazmak isteriz, aynı zamanda yalnızca yazarız. Kısacası yaşadığımız dönem melez bir tip doğuracaktır: Yazar-yazman" (Barthes, 1960, 157).

Yazar-Yazman hakkında oluşturulan bu üç kategorinin açıklanması ve sınıflandırmasından sonra Barthes da Kristeva ve diğer yapısalcı kuramcılar gibi yazarın metin çözümlemesi sırasında aslında önemli bir öge olmadığını söylemektedir. Bu şekilde Fransız eleştirmen "yazarın ölümünü" ilan etmektedir (Bernardelli, 2013, 16). Nitekim Barthes'a göre metin yaratımı sırasında yazarın rolünün en az derecesine indirilmesi gerekmektedir. Onun yerine, eleştirmenin metnin özellikle dilsel ve yapısal özelliklerine dikkat etmesi gerektiğini öne sürmektedir. Bu şekilde yapının en derin anlamına varmak mümkün olmaktadır. Eleştirmene göre metin kendi kendisine bir üretkenlik gücü vermektedir. Daha doğrusu "Metinlerarası yoluyla önceki ya da çağdaş 'dil' bir dağılım işlemiyle metne girerek [...] metne bir üretkenlik kat[maktadır]" ve böylece "Barthes metni bütünüyle bir dil olgusu, metinlerarasını da onun bir ölçütü yap[maktadır]" (Aktulum, 1999, 57). Bu şekilde Metinlerarası ilişkiler incelemesinin, metnin saklı ve gizli dilsel, yapısal ve anlamsal değerlerini keşfetmek için önemli bir yol olduğunu söylemektedir. Bu değerleri bulabilmek için ilk önce metnin küçük kesitlere bölünmesi ve metin çözümlemesinin bu kesitlerden başlayarak yapılması gerekmektedir. Bu, Yapısalcı Etkinliğin temeli olarak sayılmalıdır.

3. Yapısalcı Etkinlik

Yazar ve yazman türleri ile metinlerarasılık ve yeniden yazma yöntemlerini kullanan postmodern bir yazardan başka bir şey olmayan Yazar-Yazman türünü inceledikten ve onlara bağlı olarak metnin üretiminde yazarın etkinliğinin öldüğünü kuramlaştırdıktan sonra, Barthes 1963 yılında "Yapısalcı Etkinlik" makalesinde, yapısalcılığı bir zihinsel işlemler serisi olarak açıklamaktadır. Nitekim Barthes yapısalcılıktan bahsederken "yapısalcılığın temel etkinliğinin, belli sayıda zihinsel işlemin bir düzen içerisinde oturtulması" şeklinde tanımlanabileceğini öne sürmektedir. Bu işlemlerin amacı, küçük kesitler içinde işleyen ve bu kesitleri birbirine bağlayan kuralları keşfetmek ve açıklamak için bir metni bölmek ve sonra tekrar bir araya getirmektir. Bu demektir ki "Yapısalcı insan ortaya konan birimlerin birleşme kurallarını keşfetmelidir". Bunu yapabilmeyen yolu ise; ilk önce parçalara ayırmak ve bu birimleri inceledikten sonra tekrar birleştirmektir. "Yapısalcı etkinlik iki tipik bir işlem içerir: Parçalara ayırmak ve birleştirmek. İlk nesneyi, simülakr etkinliğine sunulmuş olan parçalara ayırmak, bu nesnedeki ayırt edici konumuyla belli bir anlam yaratan devingen parçaları bulmaktır; parçanın kendi içinde anlamı yoktur ama konfigürasyonuna getirilecek en ufak etki değişikliğe yol açar" (Barthes, 1963, 220).

Bu süreç, ilk düz okumada, aslında kapalı ve gizli olanı açık bir şekilde görülebilir ve anlaşılabilir hale getirmektir. Kesme yöntemi ilk önce söylemin bazı birimlerini belirten sınırları çizmekle başlamaktadır. Bu işlem temelinde göreceli ve değişkendir ve okuma birimlerine tanımlama getirmektedir. Bu kesme işleminin, bir metnin başka metinlerle, bir kodun başka kodlarla, bir imgenin başka imgelerle bağlantılarını bulmak için bir başlangıç noktası olduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzden esas olarak metin, metinlerarası ilişkilerin bir kesişmesi olarak görülmelidir. Belirtilen kesitlerin eşgüdüm işlemi, metne yeni bir anlam katarak kesilen bölümlerin yeni bir bağlantısını kurmaktadır. Böylece yeni ve öncekine bağlı kalan bir metin yaratılmaktadır (Bernardelli, 2013, 13-14).

Barthes'ın yazdığı sözleri kullanarak: "Yansımalı veya şiirsel olsun, her yapısalcı etkinliğin amacı bir "nesneyi" yeniden kurmak ve bunu bu nesnenin işleyiş kullarını bu yeniden kurulumda ortaya çıkaracak şekilde gerçekleştirmektir [...] Yapısalcı insan gerçeği alır, onu ayrıştırır, sonra yeniden birleştirir. [...] Belli bir bakış açısından, bu azımsanan iş belirleyici olabilir; çünkü iki nesne ya da yapısalcı etkinliğin iki zamanı arasında, yeni ortaya çıkar ve bu yeni, genel kavranabilirden başka bir şey değildir" (Barthes, 1963, 218-219).

Bu sözlere dikkat edilecek olursa, Barthes'a göre okuma işlemi, bir yazma işlemi olarak da kabul etmek mümkündür (Bernardelli, 2013, 14).

4. Okunabilir ve Yazılabilir Metin / Yapısal Çözümleme ve Metinsel Çözümlemesi

Yapısalcı Etkinliğe bağlı olarak Barthes'ın eleştirel düşüncesinde, 1973 tarihli "S/Z" denemesinde belirtilen iki metin kategorisi bulunmaktadır. Bu iki kategori, okunabilen metin ve yazılabilir metindir ve

açık/kapalı metin kavramına bağlıdır. Kapalı ve açık metin kavramları sonraya bırakarak, ilk önce okunabilen ve yazılabilen metin düşüncesine değinmek önemlidir.

Okunabilir metin kapalı ve kesin, sınırları belli ve değıştirilemez olan bir metindir. Bu metinden başka metinleri yaratmak mümkün değildir. İkinci metin türü ise açık ve dinamik bir metindir ve okura başka metinleri ve yorumları yaratmayı mümkün kılmaktadır (Bernardelli, 2013, 14). Bu metnin sınırları açık olduğu için şüphesiz metinlerarasılık incelemesine en uygun metin olarak görülmektedir. Bu yüzden yazılabilen metinden bahsederken, Barthes, yoğun bir şekilde metinlerarası ilişkileri ve yeniden yazma tekniklerinin kullanıldığı postmodern yapıtları kastetmektedir.

Bu metinsel ikilik ile birlikte, Barthes, zorunlu olarak, birbirine karşıt olmayan ve aynı metne aynı anda uygulanabilen iki farklı metin çözümlemesi yöntemlerinin şekillerini çizmiştir. Bu yöntemler, E. A. Poe'nun "The Facts in the Case of M. Valdemar" başlıklı hikâyesini inceleyen "Metinsel Çözümleme" makalesinde sunulmaktadır. Bu makalede "Birbirlerine karşıt olduklarını belirtmeksizin, bir açıdan yapısal çözümleme ve metinsel çözümleme ayrımını yapmak gerek[tiğini]" söylemektedir (Barthes, 1973, 170-171).

Birinci çözümleme yöntemi, sonradan başka metinlere de uygulanabilen sabit yapısal kuralları tespit etmeye odaklanmaktadır. Bu çözümlemenin bir örneği, V. J. Propp Rus büyü masallarına uygulanan yöntemdir (Bernardelli, 2013, 15). Bu çözümleme türü yeterince esnek değildir ve her metni sabit ve değıştirilmez kuralların içerisine sokmaktadır. Bu yüzden bu yöntemin esas amacı, sürekli tekrarlanan kesitleri tespit etmek ve bu kesitlerin birbirine nasıl bağlandığını incelemektir. Nitekim, "Birinci eğilim, dünyadaki bütün anlatıların karşısında, çözümleme, kuşkusuz biçimsel olan bir anlatı örneği (anlatı modeli) oluşturmaya, anlatının yapısını ya da dilbilgisini kurmaya çalışır" (Barthes, 1973, 170).

Yapısal bir çözümmeden sonra bir metin, metinsel çözümleme yöntemini kullanarak incelenebilmektedir. Bu yöntemle bir metnin başka bir metin veya metinler ile olan bağlantıları üzerinde bir çalışma yapmak mümkündür. Bu incelemede metin, bitmiş değil, hala değışebilen veya değıştirilebilen, sınırları açık olan ve sürekli evrim geçiren bir metin olarak görülmektedir. Barthes aynı makalede der ki: "İkinci eğilime göre, anlatımın doğrudan doğruya [...] 'Metin' kavramı altında yer aldığı düşünülür. Bir uzam, işleyiş durumundaki anlamlamalar süreci, tek sözcükle anlamlılık [...] olan Metin, bitmiş, sona erdirilmiş bir ürün olarak değil de, oluşum halinde bulunan, başka metinlerle, başka kodlarla 'bağlantıda olan' (metinlerarası ilişki'dir bu), böylelikle de toplama, Tarih'e, gerekirci yollarla değil de alıntılama [...] yollarıyla bağlanan bir üretim olarak gözlemlenir" (Barthes, 1973, 170)

Bu sözlere göre metinsel veya daha iyi bir şekilde ifade etmek gerekirse Metinlerarası çözümleme, bir metnin anlamını ortaya çıkaran bir kod kesişmesi üzerinde kurulmaktadır. Bu yüzden metinsel anlam değışik ve farklı kodlar kombinasyonundan yaratılmaktadır. Son olarak bu kodlar bilimsel, toplumsal, kronolojik vs. olarak adlandırmaktadır. Örnek olarak E. A. Poe'nun hikâyesi ile ilgili çözümlemede Barthes şu kodları tespit etmiştir:

1. Bilimsel kod: yazarın tıbbi ve bilimsel birikimi.
2. Retorik kod: söyleyişin toplumsal kuralları.
3. Kronolojik kod: zaman anlayışı.
4. Toplumsal-tarihsel kod: okurun o çağ ile ilgili bilgilerini içeren kod.
5. İletişim kodu: okur ve metin arasındaki iletişimi sağlayan kod.
6. İmgesel kod: antropolojik kategoriler (ölüm, yaşam, dişil, eril, sıcak, soğuk gibi) ve metin arasında kurulan ilişkiler ile ilgili kod.
7. Eylem kodu: anlatımın mantıksal sırasını yöneten kod.
8. Anlaşılmazlık kodu: anlatımın kurgusunu ve örgüsünü belirten kod.

Son olarak eğer metinsel anlam kültürel kodların ilişkileri tarafından yönetilirse, Barthes'a göre bir edebî metnin yeniden yorumlamasında yazarın isteği hiçbir anlamı ve önemi yoktur. Eleştirmenin 1967 İngilizce olarak *Aspen Magazine*'de yayımlanan "Yazarın Ölümü" makalesinde vurguladığı gibi, "Yazar ortadan kalktığı anda, metnin anlamını "deşifre etmek" gereksiz hale gelir. Bir metne Yazar atamak o metne kilit vermektir, onu nihai bir gösterilene/kavrama mahkûm etmektir, yazıyı kapatmaktır" (Barthes, 1967). Bu yüzden Barthes'a göre bir eserin anlamı sadece metinsel yapılar tarafından verilmektedir.

5. Sonuç

Sonuç olarak Roland Barthes'ın metinlerarasılık ile ilgili kuramların gelişimine sağladığı katkının birçok açıdan önemli olduğunu söylenebilir. Buna rağmen eleştirmenin, bu tip çözümlemenin yeterince açıklayıcı örneklerini sunmadığı ve onun tarafından kuramlaştırılan düşüncelerin sadece teorik bir boyutta kaldığı da itiraf edilmelidir. Bu yüzden Barthes tarafından kuramlaştırılan metinlerarası

çözümlemenin, teorik düzeyde açıklayıcı ve bilgilendirici olmasına rağmen pratik düzlemde Michael Riffaterre ve Gérard Genette kuramları gibi metinlerarası ilişkileri incelemek için belli seçme ilkesi sağlamadığı söylemek mümkündür (Aktulum, 1999, s. 59). Bu durum, Barthes'ın özellikle metinlerarasılık ile ilgili denemeler yazmadığı ve temel olarak metinsel bir incelemeye yönelik bir örnekleme çalışmasını gerçekleştirmediğinden kaynaklanmaktadır. Fakat öbür yanda, eleştirmenin "Yazarlar ve Yazmanlar", "Yapısalcı Etkinlik" ve "Yazarın Ölümü" gibi makalelerinin metinlerarası kuramların gelişmesi için önemli temeller koyduğu şüphesizdir.

KAYNAKÇA

- Aktulum, Kubilay (1999). *Metinlerarası İlişkiler*. İstanbul: Öteki Yayınevi.
- Bernardelli, Andrea (2013). *Che cos'è l'intertestualità*. Roma: Carrocci.
- Barthes, Roland (1960). Yazarlar ve Yazmanlar. *Eleştirel Denemeler*, (Çev. Esra Özdoğan), İstanbul: YKY, 2012, s. 153-160
- Barthes, Roland (1963). Yapısalcı Etkinlik. *Eleştirel Denemeler*, (Çev. Esra Özdoğan), İstanbul: YKY, 2012, s. 217-223.
- Barthes, Roland (1967). *Yazarın Ölümü*. (Çev. Oğuz Tecimen), Çevrimiçi: <https://oggitto.com/icerikler/yazarin-olumu-roland-barthes/8913> (19Temmuz 2018).
- Barthes, Roland (1973). Metinsel Çözümleme. *Göstergebilimsel Serüven*, (Çev. Mehmet Rifat ve Sema Rifat), İstanbul: YKY, 2012 (6. baskı), s. 170-175.
- Gören, Esin (2013). *Yeniden yazmak. İtalyan Edebiyatında Yeniden yazılmış Metinler*. İstanbul: Dönence.
- Segre, Cesare (1985). *Avviamento all'analisi del testo letterario*. Torino: Einaudi.
- Yücel, Tahsin (2009). Sunuş, Roland Barthes. *Yazı ve Yorum*, (haz. Tahsin Yücel), İstanbul: Metis (3. baskı), s. 7-11.